

FOAIE

пептрѣ

МШТЕ, ШИМЪ ШИ ЛИТЕРАТУРЪ.

№. 21.

Luni 25. Maiu.

1842.

ФЕМЕЛЕ ДН НОРДАМЕРИКА, ИТА- ЛИА ШИ ЕНГЛИТЕРА.

Тоате идеале ши пѣреріле, че ни ле фачем пої дн де оуше деспре крещереа сексуалї фрѣмос дн Италия, сѣнт грешите. Де асе маї тримите фетиделе ла тѣлѣстире, ници кѣ ѣ ворѣл, афарѣ де ачеле, каре сѣнт недеспіте дела патѣрѣ кѣ о фацѣ маї про-
~~студѣ, дн каре прїчинѣ днвѣтрѣнд, дншї~~
пнѣ ла о парте тоатѣ пѣдеждае де а се маї тѣрїга. Дар тѣкар кѣ с'а щерс кѣ тотѣл де вр'о патрѣзечї де анї днкоаче крещереа фетиделор дн клавстрѣ, тотѣшї пѣ пѣтем зїче кѣ акѣта ар фї фетиделе маї словоде декѣт маї пнпте. Стрѣш-
нїча днгрїжїрїї пѣрїндїлор ле сѣпне пе еле ши асѣзї тот ла ачеа сїнгѣрѣтате зпїформѣ дн вїада доместїкѣ, ла каре ера презрїте маї пнпте дн клавстрѣ. Фе-
меїескѣл сїндѣ ал делїкатедїї ѣ прївїт дн дара ачеастѣ ка зп крїстал лїмпедє оглїн-
дѣтор, пе каре ши чел маї нїк авор де дн афарѣ дн поате тѣрѣзра, днтѣнека; фетїда, — зїк Італїенїї — ѣ о флоаре преа-
крѣдѣ ши фрацедѣ, каре арє сѣ се театѣ атѣт де аршїда соарелзї, кѣт ши де аерѣл чел рече. Італїенїї кред днтр'о вергѣрїє а сѣфлетлїї, фѣрѣ де каре вергѣрїа трѣ-

пнлї ла еї пѣ арє вр'єн предѣ. Ка сѣ а-
сїгѣрезе еї о асѣел де невиновѣдїє мора-
лѣ, пѣ кѣноск алт нїжлок маї зпн, декѣт сепарареа фетиделор де лѣте ши некѣноа-
щереа ачеїашї.

Кѣ тотѣл дн контрѣ лѣкрѣ оаменїї дн Статѣрїле зпїте але Амерїчїї. Неатѣр-
пареа зпєї фетїде днчепе ачї дн нїнѣтѣл кѣнд днтрѣ ачєаашї дн вр'єн пенсїон. Дндатѣ че еа аѣ крескѣт, се дѣче де сїне дн пенсїонѣл сѣѣ саѣ дн Академіе, каре есте зпнѣтрарїѣ, саѣ о жѣтѣтате де чеас депѣртатѣ де каса пѣрїндаскѣ. Чїнеї сѣнт коншклареле, чїне е днвѣдѣторѣл, че фел де кнпндїндешї фаче ши дн че фел де релѣдїї днтрѣ, че днвацѣ, ши кѣт, че фел де кѣрїдї чїтешє, де ачєа пѣрїндїлор пѣдїн саѣ нїмїк ле пасѣ. Де се пѣне кѣнд-
ва вр'о днтрєварє деспре ачєаста, респн-
сѣл есте фоарте монотон. Кѣ кѣт крещє фетїда маї тарє, кѣ атѣта се фаче маї неатѣрпнатѣ дн плекѣрїле сале. Дн ал 14 саѣ15 ан ал врѣстєї сале дншї прї-
тешє фетїда де сїне, фѣрѣ сѣѣтѣрєа зпн-
лор саѣ а тѣшелор, днвѣдѣторѣл де тѣ-
сїкѣ, саѣ де данѣдѣ, терѣе ла вїсерїкѣ зп-
деї плаче, шишї алеце дѣховнїк карєї сѣѣтѣїеце нїма. Асєтєнеа се днпѣртѣ-
шєце дѣнса ши де валѣрї, лотѣрїї пептрѣ

скопърї вѣнефѣкътоаре, саѣ алте адѣпърї пѣблїче; дѣпъ каре зп жѣне, не каре шї л'а алес еа дїн адѣпаре, о петрече сеара не лѣпъ пѣпъ ла каса пѣрїндаскъ, дар ка съ се поатъ фолосї де стрѣлвчїреа лѣпї, саѣ ка съ ле прїаскъ маї вїне рѣкоареа по нцїї, пѣ вїнѣ деадрентъ акасъ, чї околеск не ла локвѣрї десѣлѣтътоаре. Фетїда лшї рекомѣндъ прїетїнїї съї маїкъса, шї фѣрѣ съшї маї чеарѣ воїе дела маїкъса, лї поате пофї ла чеаїѣ, саѣ ла петреканїе де сеарѣ. Фетїда спѣне пѣрїндїлор кѣмкъ аморезъла еї, каре їа кѣцїгат їнїма, лї чере тѣпа, шї де се лѣтѣмплѣ съ се лѣпротївекскъ вр'о вїатъ де вабъ дїн-тре рѣде, атѣчї еа аре лѣтрѣ нїмїка фѣзї кѣ аморезъла съѣ. Шї тотѣшї лѣкрѣ де мїнѣне, кѣмкъ о асфел де лїбертате педертѣрїтѣ а фетїделор арареорї траѣе дѣпъ сїне зрѣтѣрї реле. Доар прїчїна ла ачеаста есте рѣчеала чеа фїреаскъ а сексълї делїкат дїн статѣрїле зпїте, прїн каре пѣ лесе, се ласъ а се амѣцї де сїмѣрїле трѣпедїї; саѣ лѣ обїчеїѣл чел векї ал ачестей дѣрї, де а лѣсѣра шї тѣрїта педїверї дїн време, тѣкѣнд дѣхъл чел спекѣлант шї кѣлѣктор ал фетїделор дїн Амерїка, каре ле есте лѣпѣскѣт, шї не лѣгѣт каре пѣдїпъ лїпсѣ аѣ пѣрїндїї де а прїветеа маї кѣ скѣмпѣтате дѣпъ фетїде, ла каре фантасїа шї їнїма сѣлїт тотѣзѣна сѣлїт контрола мїндїї чеї сѣпѣтоасе. Дїн ачестѣ прїчїпъ се лѣваѣт фетїда дїн време ашї кѣпоаѣе шї прѣдѣї не аморезїї съї дѣпъ прѣдѣл чел адевѣрат ал вреднїчїей лор. Еа нїчї одатъ пѣ се фаче вїноватъ ла вр'ѣн паш пелеѣзїт, саѣ де се лѣтѣмплѣ шї ачеста кѣндѣва, атѣчї тревѣїе съ сѣнѣї, кѣмкъ еа шї а кѣмпѣпїт маї пашпте

тоате фолѣстрїле матерїале, шї кѣ пастъ, че се веде ал фї фѣкѣт дїн пѣвѣгаре де сеатъ, пѣ е алтѣ декѣлт ресѣлтатѣл зпїї полїтїчї рафїнате. Маїпашпте дар де а пѣрѣсї фетїда пенсїонъл саѣ каса де крѣщере, шї а кѣцїгат о кѣпошїндѣ деплїнѣ де лѣте. Еа кѣпоаѣе десѣвѣршїт тоате вїкленеле амѣкѣтѣрї але крѣшорїлор, прїн зрѣтаре п'аре тревѣндѣ де асе теме де лѣпѣлѣторїле лор. Мїї де романѣе, че а чїтїт, лѣпашпте де а пѣшї ла сѣлѣпта кѣсѣторїе, аѣ фѣкѣт'о кѣпоскѣтѣ кѣ тот че поате да вїїда ѣтенеаскъ, прїн зрѣтаре прївїреа еї чеа сїгѣрѣ, лї кїзѣшлѣзїаѣе пептрѣ зп паш статорнїк. Modestia ла еле е прївїтѣ ка о лїпсѣ де їнїмъ депнїкїѣ шї пѣфѣдарнїкѣ, сїмѣл делїкатедїї о лїкїѣ де кѣраж шї де пѣатѣрпаре. Еа се амѣстекъ лѣ тоате петрекѣнїїле, шї арареорї рѣтѣне датоаре кѣ вр'ѣн ресѣзѣс. Лѣ прѣсепндїа аморезълѣї, саѣ а вѣрѣватѣлї съѣ ворѣѣе фѣрѣ чеа маї шїкѣ лѣдоїалѣ кѣ о мїраре десѣре кѣалїтѣдїїле алтор кавалерї шї вѣрѣвѣцї. Мѣпа шї персона еї есте легатъ кѣ адевѣрат де зп вѣрѣват, дар де лѣмѣгъ ачеста лї есте словод лѣ фантасїе а лѣзѣда шї а їзѣї фѣрѣ рѣстрїндѣре не алѣл, каре е вреднїк де їзѣїт. Лѣ черкареа мїжлоачелор де а се фаче їзѣїтѣ ла алдїї прїн зпеле амѣкѣтѣрї пѣ пѣлѣт фѣгѣдѣїтоаре, сѣлїт ачесте фемеї прѣамѣлѣт депрїнсе. Еа се фолосѣе де ачесте амѣкѣтѣрї маї кѣ сеатъ ка съшї петреакъ дїн време, шї їарѣшї ка съ черче пѣлѣ зпде се лѣтїнде рѣвѣдареа ачелѣїа кѣї вреа ашї лѣкредѣ тѣпа, прїн зрѣтаре кѣ скоп де ашї лѣдїї лїбертатеа пѣатѣрпѣрїї сале. Асфел нї се лѣфѣдїшазъ поаѣ пѣваста шї фетїда лѣ Амерїка. Дїн каре

се vede лъхърит, кытъ ачестора немик саъ саъ моарте пѣдн ле мпсече пентрѣ о ли-вертате перфектъ ши еманципаціе а сексу-лѣ деликат, де ши дптр'ѣн кпн кѣм дп-гѣдѣе карактерѣл націонал, темперамен-тѣл, пѣравѣрле ши обичеѣрле, фѣрѣ ка релігіа саъ філософіа съ айѣ чел маі пѣ-ціа инфлѣкс.

● Пѣлп кѣнд вѣд фемеіле Енглітеріу о реціпѣ пе трон, дп капѣл зѣвп попор ен-глезеск, пѣлп кѣнд маі есте о вісерікѣ а статѣлѣ, о арістокраціе, пѣлп атѣчп пѣ нот фаче претенсіе ла о лівертате амери-канѣ, фѣрѣ а се скѣлда маінапте дп во-тезѣл репѣбликаністѣлѣ. Дар ши пѣлп а-кѣм гѣстѣ еле о словозеніе маі mare де-кѣт франгезеле, ши ачесте дѣкѣ маі mare декѣт але Італіей. Еле аѣ окі, ши лі сло-водѣ съ прівеаскѣ, зрекп ши лі іертат съ азѣл, інімѣ, кѣ каре пот фаче че вреаѣ, де ши словозеніа лор е маі мѣлт дп кѣ-вінте, декѣт дп фашѣ. Еле сѣлт пѣр-тате де фашѣ, дар маі вѣлпнд декѣт ал-теле; ла тѣрптаре пот грѣп ши еле зп кѣвѣлт, дар пѣмаі кѣ деосевіре, кѣ пѣ-рпндіі се сілеск прпн' аргѣмпте дпделепте а ле повѣдѣі плекѣрле лор, ши ле дпвінг аморѣл прпн децептареа алтор сімпірі, прекѣт прпн сімпѣл чпнстеі ш. а. Кѣнд есте съ се факѣ алецере спре пілѣд дп-тре зѣл, че п'аре немик, ши дптре зп вѣ-трѣлп богат, пѣрпнціі ле сѣтѣіеск а алеце-не чест дпн зрѣл, ка пе зѣл че аре кѣ че трѣп *). Пе енглезе пѣ ле тѣрѣск ла

алтар, чп ле дѣк дп калеце потпосе, дпфрѣтсеціпндѣле трѣпѣл кѣ діамантѣрп ши хайне пріеціосе. Дар ініма? Шіе Дѣмпне-зеѣ! — —

О мѣтѣ італіанѣ е чеа маі дпгрѣжі-тоаре пазѣ а фічпй сале. Де віне чпнева ла вісітѣ, фетіца се дѣче дп алтѣ одаіе; де мерѣе мѣта ла вр'о адѣнаре, фетіца тревѣіе съ се кѣлче дп пат; чеа маі мікѣ пресімпдіре де вр'о патімѣ дпкѣіватѣ дп ініма фетідеі, прічпнзепде мѣтпй о посомо-рѣре, че о еспрпмѣ прпн контрадереа спрпн-ченілор. Ініма фетіціі дп Італіа е прівітѣ де кѣтрѣ рѣденіі ка зп вѣлкан (мѣпте вѣрѣстор де фок), де а кѣрѣі ісѣвкппре еле се тем пѣререа. Дпвѣдѣтѣра ш'о пріінепде фетіца маі кѣ сеатѣ пѣмаі дела мѣтѣса, саъ де пѣ, мѣта тревѣіе съ фіе фацѣ дп чеасѣрле прелекціей. Чеа маі mare семеціе шп о аѣлѣ мѣта дптрѣ пѣ-страреа кѣрѣдѣпней шп а певіповѣдїей фічпй сале, ка аша съ о дпкредпнѣеде вїторѣлѣ еі соѣѣ, пресѣпвпнд кѣ асфел се асігѣреаѣт повлітеа сѣфлетѣлѣ фетідеі сале. Бѣр-ватѣл поате пріві кѣ дпкредпнѣаре аморѣл соціей сале, ка чел дпнтѣіѣ амор, ши маі тотд'азпа атѣрѣл дела ел ашп шп пѣстра ачест амор. Дп Енглітера есте доведіт. кѣткѣ фетіцеле тревѣіе съ фіе рѣсѣіте саъ пѣтрѣпсе де ачееа, че шп сѣлт шпешп да-тоаре; дп Амеріка аре лок тактѣл, пріві-

градѣс, саъ імігат. „Ваі де міне, ч'ам а-жѣнс съ вѣре лакрѣтп дптр'аскѣнс;“ ши іа-рѣшп: „Моарте, моарте зпде ещп, дп че пар-те лѣкѣіещп! Віно, віно амерѣнд, іетѣ кѣ'п чеас маі вѣрѣнд. „Дпгѣстѣдїтеа локѣлїпѣтѣ ласѣ ал скрїе тот. Ініма е тот інімѣ фіе Ен-глезѣ, саъ Ромѣлѣ, еа пѣ трѣіеде кѣ ванп. Трад,

*) Везі Енглезіі сеатѣлѣ кѣ поі, саъ поі кѣ еі. — — Нѣмаі дѣрере, кѣ кѣптеѣл, че'л азѣіѣ дп зіледе трекѣте дела о дамѣ тіперѣ ромѣлѣ, се vede а фі ешп дпн кондеіѣл зпел Енглезе саъ Франгезе, шп ромѣлѣде пѣт

реа ши калкулаціе; дн Италия дши іаѣ фетицелє скъпарєа ла евлавіє. Пестє тот дн Италия єсте евлавіа зпэл дн ачєлє мнжлоачє, прпн карє сє сілєск фетєїлє ашї ардіка фрзтѣсєдє.

Фетїдє Цєрпанъ є ла екѣпѣтїє дн элементъ шї, Францєза дн тѣлта ворвїрє ла петрѣкѣнїї, Италия дн патїмї, Енглеза дн дїскѣрсєл полїтїк, шї Амерїкана є лїпсїтѣ де тоатъ атрєдєрєа, кѣчї єа нїчї є рєчє нїчї є калдъ дн копверсаціє.

Din Spiegel, trad. de And. Мършанъ

Ієртѣндѣтѣ врємєа, кѣ алтѣ оказїє, воїв традє паралєлѣ днтрє ачєстє шї Ромѣнѣ, карє нїчї є Енглезѣ, нїчї Францєзѣ нїчї Италиянѣ, кѣ атѣта маї пѣдїн Амерїканѣ, дар дн тоатє сє вєдє а авєа кѣтє чєвєа.

ДЕСПРЕ ВЕКІМЕА РОМѢНІЛОР ДН АРДЕА ШИ ДЕОСЕБИТ ДН ПЪМЪН- ТЪЛ ЧЕ СЕ ЗІЧЕ „FUNDUS RE- GIUS,“ АДЕКЪ „ПЪМЪНТЪЛ СЪ- СЕСКЪ.“

(Шн рєспѣлєсѣ сілїт, ла о прѣвокаціє а Домпѣлї М. Ш. дн Сатєлїт Nr. 40, 41, ф. 178—180.)

Карє а четїт кѣ бѣгарє дє сєатъ Фоїлє ромѣнїштї дн Брашѣвѣ, дєла дєскїдєрєа дієтєї ардєлєнїштї днкоачє шї днчєпѣтєа дєсвєтєрє дн днсаш дієтѣ шї дн тєаскѣл Магіар шї Сѣсєскѣ асѣпра лїмбєї магіарє, ачєлє вє шїтї нєгрєшїт, кѣ D. Редактор ал ачєстѣр Фої, с'а дїнѣт стрѣнє днтрє марцінїлє нєтралїтѣдєї, а пѣвлїкат крєдїпчїосѣ ачєсєа чє а гѣсїт орї дн Фоїлє магіарє дєла Кѣлшїї орї дн чєлє Цєрманє дєла Сївїї шї дєла Брашѣвѣ, шї кѣ фо-

артє арарєорї а фѣкѣт дн потє дє дєсѣпт кѣтє о бѣгарє дє сєатъ дн партєа Ромѣнїлѣр шї нѣмаї одатѣ дєадрєнтѣл нєп-трѣ паціє ромѣнєаскѣ дн артїкѣлѣл кѣпѣ-скѣт „Рѣмѣнїї шї Магіарїсѣл,“ дн-кѣт пѣлѣ атѣпчї тѣлцї дн пєціѣлїстїї ромѣнїї дн днвїновѣдєа*), кѣ дє чє нѣ апѣрѣ маї кѣ кѣлѣрѣ, маї кѣ ацєрїтє кєзєа пєцієї ромѣнїштї, карє фїнд єа маї нѣтєроасѣ дєкѣт тоатє чєлєлалтє пєції дн прїпчїпатѣ лѣатє днтрѣна шї фїнд фѣастѣ фѣдїнїарѣ — днїнтє дє рєформѣ-ціє — шї єа пєціє кѣ днфѣдїшєрє (re-
praesentatio) пєціѣлї дн дієтѣ шї іарѣшї асѣзї дѣрѣїтѣ дє кѣтрѣ днпалтє вїнєвої-тоарєа кѣртє кѣ зп орғанѣ пѣвлїкѣ, ар а-вєа тот дрєнтѣл дє а ворвї нєптрѣ сїнє. Кѣ тоатє ачєстє D. Редактор, кѣпѣскѣ дн вїнє-тєрєлє фачєрї дє вїнє чє а рєвѣрсат дн-палтє кѣртє а Австрїєї маї кѣ сєатъ дєла врєднїка дє тоатѣ нѣмєнїрєа Марїє Тєрє-зїє днкоачє асѣпра пєцієї ромѣнїштї, прє-кѣт шї тѣлїтѣїтєрєлє інтєнцїї алє Мѣрї-рєї сєлє прєа вѣлѣлї Мѣнарх шї Пѣрїптє акѣт дѣмїтѣр, шї а нѣс днтрєпѣл кѣ тодї Ромѣнїї чєї вѣлї вѣдєждїлє сєлє ачї шї нѣ дн нѣтєрєа артѣмїнтєлѣр сєлє; шї да-кѣ єрє, ка шї дієтрє Ромѣнїї сѣ шї рїдїчє чїнєвєа глєсѣл нєптрѣ пєціє маї кѣ єнєрѣдїє, асѣа о ашїптєа D. Редактор дєла єпїскѣ-пїї шї влєрѣрїлє пєцієї ромѣнїштї, дє карїї сє шї дїнєа дєлѣтѣрїє ачєасѣа; асѣа о а-шїптєа шї пої кѣ тодї. Кѣ атѣт маї грєѣ а трєвѣїт сѣ кєзѣ Домпѣлї Редактор, вѣлѣнд кѣ шї Редакція Газетєї „Erdélyi Hiradó“ шї D. M. Ш. сє апѣкѣ дє дн-

*) Днвїновѣдєа, фѣр' а днтїндє мнжлоачє дє апѣрєа.
Red.

съл, ши ачест дин зрътъ дн Сателитъ ла
 локъл маї със арътат дн днвнповъдеште
 въ се вълръ ка съ маї днтържте теаскв-
 ріле звл днпротнва амтвіа. Не семне
 D. M. III. къ тот націоналістъла че шїл а-
 ратъ шї къ тот топл чел със-съптор че
 се vede дн артікълъл Domniei сале, пз
 штіе че се фаче дн теасквріле Ардеалъ-
 лзі, — пз штіе къ атаквріле днтре теаскъл
 Магіар шї днтре чел Съсескъл пнзтаї къ
 п'аъ днчетат, ка съ фїе де тревнндъ съ
 ле ре'пноіаскъл зп вїетъ де теаскъл ромъ-
 нескъл, чї днкъ пълъ акъм с'аъ тот дн-
 тълдїт, прекъм vede орї чїне каре четеште
 кът декът жърнале магіаре шї маї къ
 сеатъ челе петдешті дн Сївїї шї Бра-
 шовъ. Днсъ Редакція ромънеаскъл есте
 дн дестъл апъратъ прїп нотеле чїнстїтеї
 Редакції петдешті де аїчі, каре а днсе-
 тнат, къ віна че о арєнкъ D. M. III., не
 днса пз каде, къчї еа дн пзмъръл съъ
 чел атакат а пзклїкат пзтаї прескър-
 тьрї дн Сателит*). Дар ачеса че
 вор четї дн артікълъл Domnелзі M. III.
 пнзтаї Ромънїї къ дестълъ тълхпїре, чї
 крєзъ къ шї Днгерїї шї Сасїї къ гредъ,
 есте венїнъл че шї-л варсъ M. III. ас-
 пра тот неателзі ромънескъл дн днтре-
 вара ачеста адресатъ кътръ Редакторъл
 Gazetei „Erd. Hiradó“: „Аъ пз штіе ел
 дн Історїе, къ дн 5—6 веакврі днпъ
 Траіан, характеръл чел морал шї політікъл
 ал Романелзі а къзет ачеса де аджкъл,

днкът днаїнте де 1000 де ані днфрєн-
 тарєа: „мъ Романє.“ днсемна рѣ-
 шїварєа чеа маї марє шї маї де-
 фьїмътоаре, токмаї ка дн zїza de
 астзї днфрєнтареа: „мъ Ромъне?“
 (Walach)*). — Пзтеа оаре чїнева аште-
 пта, ка дн веакъл ал ХІХлеа, дн старєа
 кълтвреї морале шї оменосє дн карє не
 афълът, зп фїї ас повїлеї нації Германє,
 — ал ачелеї нації, карє есте кіематъ а дн-
 фьдїша дн Еуропа кълтвра чеа маї солїдъ
 шї чеа маї потрївїтъ къ оменїтатеа (digni-
 tas humana, Menschenwürde), зп фїї дн
 ачєастъ мърїтъ націє, съ арєнче дн пзвлікъл
 къ атъта слъвїчїне, — къ атъта патїмъ
 асемєнеа дефьїтаре пестє тоатъ націа ро-
 мънеаскъл, — пестє ачєл неат, карє къ
 тоате къ а сфєрїт ка пїчї звл алъл тоате
 фвріле варварїлор шї але веакврілор, дар
 пзтаї декът днпъ потолїреа ачєстор фврії
 с'а рїдікат пз днтр'єн трєп — къчї аста ар
 фї фост маї къ фолос — чї десїнат, а дн-
 темєїат статврі, а адъс пестє днзъре не
 днтпъръдїа Константінополїтанъ ла деспъ-
 дъждзїре, а опрїг дн Молдова шї дн Цара
 ромънеаскъл фвріа Османїлор, днфрєн-
 глнд съте де мїї де але лор къ къте о
 тълъ де оамєні, шї фъкънд мїнзні де бра-
 вьръ, фїїнд де зїдъ апърътор знеї марї пърдї
 а Еуропєї шї автїт шї Ардеалелзі, іар
 нентръ сїне апъръндъ-шї, естїмеа націо-

*) Der walachische Redakteur hat, wie gesagt, bloß getreue Auszüge vom Erd. Hiradó und Satelliten gemacht, folglich kann ihn der obige Vorwurf gar nicht treffen.

Anm. d. Red.

*) „Weiss er nicht aus der Geschichte, dass in fünf bis sechs Jahrhunderten nach Traian der moralische und politische Charakter des Römers so tief herabsank, dass schon vor 1000 Jahren der Vorwurf „du Römer,“ ebenso wie heutzutage der Vorwurf „du Walach!“ — die grösste, schmäglichste Beschimpfung war!“ (Satellit Nr. 40, u. 41, Seite 179.)

палъ лимба ши крединга къ фолос пълъ дп
 ziba de аствъи, дикът Търчиї п'аъ пѣтѣт
 фаче дп ачесте принципате пичи одатъ на-
 шалъкърї тѣрчештї кѣм с'а дптъмлат
 дп Бпгарїа; — зп попор, каре апѣмїт аичї
 дп Ардеал де ши дела реформаціе дпкоаче
 а къзѣт полїтїчеште, дар фїнд чел маї пѣ-
 терос декът тоате челелалте, а пѣртат
 ши поартъ челе маї пълте ши маї марї
 грѣтъдї пѣвлїче, каре п'а свїзрат пичї пе
 повїла пачїе маїарї пичї не повїла пачїе
 съсеаскъ, ши фъръ каре Ардеалъ авїа ар
 авеа вървадї дндествї пентрѣ кордоане пе
 марципїле Църїї пекѣм съ ажзпгъ а маї да
 реціменте афаръ, — ши каре орї знде ї с'а
 дат прїлеціѣ де а съ аръта сїпгър, — пре-
 към леціонълвї ал II. дела Насъвд — а прї-
 чїзїт къ въртѣтеа са мїраре ценералїор
 съї, пълъ ши дѣсзпш лвї Наполеон*): —
 оаре ера де аштептат ка Домпъл М. III.
 дп веакъл ачеста съ аръче ачестъ дѣтъ-
 маре весте ачест пеам? — Оаре кѣм ар
 мїетъї Домпъл М. III., кѣнд зп Ромъпанї
 їар тѣлвзї кѣм се дптревзїпдеазъ пѣтеле
 де „Сас.“ Дар пої п'авем пїмїкъ аичї къ
 повїла пачїе съсеаскъ, чї пѣмаї къ Домпъл
 М. III. Мї се паре къ пълт маї вїне
 се скрїе дп картеа: „Націїле Ардеалъ-
 лвї,“ знде пѣртїчка I. фада XII. се зїче:
 „Дп зртъ ал треїлеа ши чел дпн зртъ
 (rangъ се къвїне) Ромъпїлор, ачествї пѣ-

терос, дптревзїпдеавїл (brauchbar) ши де
 овїште — фолосїтор попор, каре ка ши
 фїешкаре алтъ пачїе есте дестоїпїкъ орї прїї-
 мїтор де чеа маї дпалтъ дпповїлїтаре
 шчл.*). Ва съ зїкъ D. M. III. — дп ло-

*) „Und endlich der dritte und letzte (Rang ge-
 bührt) den Walachen, diesem so zahlreichen,
 brauchbaren und gemeinnützigen Volke, wel-
 ches, wie jede andere Nation, der höchsten
 Veredlung fähig ist,“ etc. Martin Schnell's
 „Die Nationen Siebenbürgens“ etc. Erstes
 Heft. S. XII. — Ничї ачї пѣ с'а пѣтѣт опрї
 де тот де а пѣ атїпге пеште слъвїчїзнї орї
 грешелї де але Ромъпїлор дпн веакъл тре-
 кът, ка кѣнд алдїї п'ар пѣтеа дїнеа Домпъ-
 лвї М. Шнелл дпайте де канонїкъ Рогер
 де пе времеа пѣвълїреї тѣтарїлор дп Ар-
 деал, ка съї арате слъвїчїзнї де але пеамъ-
 лвї Съсеаскъ дела Родна; с. п. дѣпъ че
 аз пѣвълїт татарїї а доаза оаръ ши 'ї-аъ къ-
 трпїт, атѣпчї Сасїї с'аъ дпсодїт къ еї адекъ
 къ татарїї ши пѣрїптеле Рогер пѣ зїче къ де-
 сїлъ; їатъ че зїче пѣрїптеле Рогер: „Cadan
 (Cadanus Tatarorum) sub sua Protectione Villa
 (Rodna) recepta, Aristaldum Comitem Villae,
 cum electis sexcentis armatis theutonicis suis
 militibus associavit sibi, venire cum eis inci-
 piens citra Silvas (Рогер е канонїк ла Орадїе
 мї кѣнд зїче ел citra Silvas днделеде пе-
 Бѣгарїа, къчї Ардеалълвї дї зїче „ultra Sil-
 vas“ дїпколо де пѣдѣрї). Roger. Cap.
 20 (ла Schwandtner Scriptorum rerum hunga-
 ricarum Tomo 1 pag. 292 — editio Vienns.
 in folio 1746.) Ашеа дар Сасїї дела Родна
 с'аъ дпсодїт къ пѣдѣторїї тѣтарї. Дар
 чїне есте ашеа де фъръ жѣдекатъ, ка съ казѣе
 асемене слъвїчїзнї дп їсторїа векїе супре а'шїї
 вате жокѣ де оаменї къ еле ка D. M. III.?
 Мъкар къ повестїреа лвї Рогер каре се веде
 а фї мї ел пеамцъ мї пе каре адъче ши D.
 Шклер дп Архївъл съї (1. Bud. 1. Heft, S.
 24—35 —) есте маї де крѣзѣт, декът а лвї
 Бетлен десупре Мїхайї вїтеазъл (L. X. P. 357)
 къчї Бетлен ка патриот Маїар авеа дрептате
 де а пѣ їзвї пе Мїхайї Ромъпъл.

*) Bezi Poemation de Secunda Legione Vala-
 chica, M. Vradini, 1830. — Аичї склпт тоате
 їспрѣвїле ачествї вравъ леціон ромъпескъ
 дп времеа ресвоаелор къ Французїї, прекѣм
 ши атестателе командїрїлор. Песте пѣцїпї
 вор ешї дп Фоїле ачесте пеште прескъртърї
 дпн картеа ачеста, пе каре D. M. III. пѣ-
 грешїт, къ п'а чедїгѣ.

към ачеста (de ши пъ с'а пътът опри де тот, vezі пота) твъртърисеште къ попоръл ромънскѣ дн Ардеал есте фoарте маре, есте де овице фолоситор, достоиниѣ ка ши челемалте неатърї де а ажѣце ла чеа маї дпалтъ кълтъръ ши дптревѣндавїл“ адекъ „подї съ фачї дїп ел че веї вреа.“ — Астфел ворвеште Домпъл М. Ш. орі тѣндеште; дар пъ наѣя съсеаскъ, — ачеастъ повїл наѣе, каре маї къ сеатъ дп дппреѣїрърїле ачестеа прїп пѣвлїчїстї сї а ворвїт деспре Ромънї дестъла де вїне. Дп адевѣр, ка съ респѣнзъ чїнева Домпълї М. Ш. дп тѣсѣра де каре с'а фѣкѣт вреднїкѣ дп ачест артїкъл, ар тревѣї съ аївъ кондеїѣ кърмїт де о мїнте, кареа моралъ, — оменїа ши вѣпа кѣвїпдъ а дпвѣцато дп котїтѣтїрїле дптѣнекоасъ, — дар вп асеменеа респѣнсѣ пъ есте вреднїкѣ нїчї де кондеїл постръ, нїчї де дрѣтъл пе каре пѣшескѣ Фоїле ромънештї; къ атѣт маї нѣлѣт къ кѣт наѣя съсеаскъ дп зїза де астѣї прївеште пе Ромънї къ алтъ мїнте, ши кїар чїнстїта Редакѣе а Фоїлор пендештї дїп Брашовѣ, дѣпъ кѣвїнтеле ачеле де окаръ а адѣвѣгѣт дела сїне, ohne dass dasselbe jetzt jedoch der Fall ist, „фъръ ка ачеста съ фїе актм ашеа.“ Нѣмаї пе паре рѣѣ, къ ачесте кѣвїнте нїчї с'аѣ пѣс дп потъ, нїчї дп парептес дїп пѣвѣгаре де сеатъ, чї дп шїръл текстълї ши ашеа с'а івїт о контразїчере дп текстъл Домпълї М. Ш. Де ачеастъ контразїчере пе паре рѣѣ; пъ пентрѣ-къ [ар фї вп че поѣ, кѣчї D. M. Ш. аре дестъле де ачесте дп артїкълъ съѣ; чї ам фї дорїт ка пъ вреднїка де лавѣдъ Редакѣе съ прїчїнзїаскъ о ашеа контразїчере спре тѣхнїреа Домпълї М. Ш. — —

III. дп артїкълъ съѣ фа-

да 179 се теме, ка нѣ кѣзва дїп ошїтїрїле фѣкѣте де Редакѣя ромънѣаскъ, съ се маї дпплъ капетеле Ромънїлор де преждѣде, кѣнд ши афаръ де ачеста аѣ еї дестъле. Ачеастъ фрїкъ о поате авеа пѣмаї ачела, каре фїндѣкъ дефайтъ пе Ромънї фїренѣте пъ поате аштента драгосте дела еї, дп каре нѣзїѣе се афлъ токмаї Домпъл М. Ш. (нептрѣ каре дпсѣ пе паре фoарте рѣѣ); іар оаменїї чеї къ мїпѣле акасъ штїѣ, къ Ромънїї кѣноскѣ реладїїле че сѣнѣт дптре наѣїле Ардеалълї, къ штїѣ стїма че се кѣвїне дїп партеле челор лалте наѣї ши къ кѣноскъндѣши даторїа сѣнѣнѣперей ши а крѣдїндеї кѣтръ Монархъл пърїнтеле лор, штїѣ къ алор есте съ іѣвеаскъ пачеа ши вѣпа о рѣндѣїалъ; ши дп нѣлѣт ачеста Ромънїї аѣ жѣдекатъ дестъла де коаптъ, іар пъ преждѣде.

Дпкъ одагъ: Сѣпт дпсепнатъл фѣкѣнд ачесте вѣгѣрї де сеатъ, есте фoарте департе де а вреа съ ватъме кѣтѣшї де пѣдїпѣ орі пе новїла наѣе маїгаръ орі пе чеа съсеаскъ: дѣпсъл аре а фаче ачї пѣмаї къ Домпъл М. Ш. —

Дѣпъ ачеастъ дптродѣчере, пе каре ам скрїс-о къ чеа маї маре пеплѣчере: пентрѣ-къ пъ ам фї врѣт съ авем а дпфрѣпта дп веакъл постръ асемене патїмї, — пе ва фїертат атрече ла пѣнтърїле челе де кѣпентенїе, — ла векїмеа Ромънїлор дп Ардеал ши деосевїт дп пѣмѣнтъл че се пѣменште ал Сасїлор (fundus regius). — Редакѣя Gazetteї маїгаре „Erd. Hiradó“ зїсесъ, къ Ромънїї п'аѣ а тѣлѣмї Сасїлор дрѣнтърїле де каре ар тревѣї съ се вѣкѣре дп пѣмѣнтъл Сасїлор, чї а) Дппѣратълї Траїан, каре і-а адѣс аїчї. б) Дпгѣрїлор, карїї аѣ кѣпрїнсѣ деара ла анъл 884 d. X. (а-

декъ дивоіелеі фѣкте къ Тѣхѣтзм, при каре Ромѣніи ш'аѣ алес не ачеста Domnă) ші с) привелецілѣи Andrean. Ачесте нѣ плѣкѣръ Domnăлѣи М. Ш. ші респѣнде а) къ Траіан нѣ штіе нѣмѣкѣ де Ромѣніи де астѣзі, пентрѣ-къ дѣкъ Императѣл Adrian (!) а кіемат не тоді колоністіи дѣапоі ші 'і-а дѣс песте дѣнѣре ші Ромѣніи чеі де акѣм сѣлт нѣмаі пѣште Dачі че ва romanizaci. b) Къ ачесті дачі че ва romanizaci ла веніреа Ынгѣрілор ера атѣт де кѣзѣді, сѣлѣвѣтѣчіді ші врдісіді, дѣкѣт Ынгѣріи маі фѣръ нѣчі о ловітѣръ де савіе 'і-аѣ фѣкѣт іоваці; ші с) къ не времеа веніреі Сасілор фінд локѣрме ачесте дешерте ші не дѣлокѣте, нѣ се а-фла Ромѣні нѣчі дѣ пѣтѣнтѣл Сасілор нѣчі дѣ пѣтѣнтѣл Сексілор, чі аѣ веніт маі тѣрзіѣ дѣ ораше ші сате клѣдїте де Сасі: при вртаре не привелеціл Andrean нѣ се поате дѣтетеіа нѣчі вн дрентѣ де пропріетате пентрѣ Ромѣні; ші че се атїнде де пѣдѣреа Влахілор (Ромѣнілор) ші а Бісенілор, ачесте сѣлт пѣдѣрме дїн тѣнцїі дїнтре Ардеал ші Цара ромѣнеаскѣ, внде се а-фла оаре каре Ромѣні дѣ локѣрї не хотѣрѣте ші не статорнїче, ка рѣтѣшїде дїнтр'о надіе маі де тот стїп-сѣ. Ачеста есте респѣнсѣл Domnăлѣи М. Ш., не каре дѣсѣ еѣ 'а am ашезат ачї дѣнтр'ѣн рѣнд маі лѣтїносѣ, ка сѣ нѣ маі фїѣ сілїт аї арѣта ші грешелї де лодїкѣ ші контрарїчерї.

Дѣнаїте де а респѣнде ла ачесте пѣнтѣрї, ам а дѣсѣмна, къ нѣчі одаѣт п'ащї фї лѣзат кондеїл дѣ шѣнѣ ка сѣ рѣдѣнѣрѣнтѣ асѣмене аргѣмїнте, — каре ла дѣтѣіа при-

vire се вѣдѣ дѣстѣл де сѣчі, — дѣкѣ кондеїл де внде аѣ ешїт нѣ с'арпѣреа а фї пѣртат де мѣна внѣі вѣрѣват, каре аре нѣте де вн от къ mare дѣвѣдѣтѣръ. Акѣм ла лѣкрѣ.

(Ва врта.)

АНДРЕИТАРЕА.

Грешелелор челор че ла аѣнѣціадїа дѣ трѣва тїпѣрїреї лѣи Шїнкаї шї Самѣл Клаїн дѣ сѣпplement ла Фоаїа пентрѣ мїнте шчл. сѣв Nr. 14 дїн аѣл 1842 сѣ вѣрѣръ, каре аша трѣвѣ дѣндрѣтате, прекѣт: ла фаца 1 р. 32 дѣ лок де сїнїграфїле, сїнграфеле; ф. 5 р. 4 дѣ лок де: дѣндрѣтарѣрї, дѣндрѣтѣрї; ф. 3 р. 4 дѣ лок де: вїеде, вїедї; ф. 3 р. 8 дѣ лок де: акѣрѣіа, кѣрѣіа; ф. 5 р. 23 дѣ лок де: дѣкѣт ар да, дѣкѣт де ар да; ф. 7 р. 6 дѣ лок де: вѣчїнїкї, вѣчїнїка; ф. 7 р. 10 'наїнте де: „сѣ се рѣдїче вн фѣндѣс.“ трѣвѣ пѣс кѣвѣнтѣл рѣтас афарѣ: „dominal.“ пентрѣ къ де чел кѣрѣскѣ, шї ал статѣлѣи, нѣ е къ каде а сѣ зїче ачаста, шї чїне ар ворѣи аша, ачела ар грешї дѣ протїва адеѣвѣрѣлѣи, кѣчї дѣнѣсѣл тоате венїтѣрїме сале спре вїпеле, дѣфлорїрѣ шї фѣрїчїрѣ патрїеї ле дѣнтрѣвїнцѣлѣ; ф. 10 р. 34 дѣ лок де тѣскол, сѣ се пѣнѣ тѣлкал. Челелалте стїнте вшор ле ва пѣтѣ дѣндрѣта четїторїл. Пре лѣнгѣ ачестѣ, сѣ маї дѣтѣнтѣл шї ачѣеа, къ дїнтрѣ коллектандїі дїн Молдавіа рѣтасѣръ не поменїді ачѣдї вртѣторї б'Domnї вївїлїополї (лїврерї), прекѣт: Георгїе Леондарї дѣ Галацѣ. Мїхаї Мїле дѣ Роман. Васїліе Іован Кѣкѣт дѣ Ботошенї. Георгїе Чѣпескѣ дѣ Бѣрлад. Анастасѣ Бове дѣ Хвшї. Хаці Іван Хаці Балчѣ дѣ Фокшанї. Кѣрора Ексемплареле сѣ вор трїмїте при товѣрѣшїа лїврерїлѣи D. Dīmītrīe Nīka dīn Ieșī.